

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

**Дипломна робота
магістра**

**з теми «РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТАРШИХ
ДОШКІЛЬНИКІВ МЕТОДОМ КОЛОВОГО ТРЕНУВАННЯ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи DO1-M19,
спеціальності 012 Дошкільна освіта
за освітньо-професійною програмою
Дошкільна освіта з додатковою
спеціальністю Початкова освіта
(денна форма навчання)

Боровець Вікторія Григорівна

Керівник: **Галаманжук Л. Л.**,
доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: **Єдинак Г. А.**,
доктор наук з фізичного виховання і
спорту, професор

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАНЯТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ.....	8
1.1 Форми занять фізичними вправами дітей у закладі дошкільної освіти.....	8
1.2 Розвиток фізичних якостей дітей у дошкільний період.....	11
1.3 Засоби розвитку фізичних якостей дошкільників.....	19
1.4 Педагогічний контроль під час занять дітей фізичними вправами у закладі дошкільної освіти.....	25
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	32
2.1 Методи дослідження.....	32
2.2 Організація дослідження.....	37
РОЗДІЛ 3 СТАН РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	39
3.1 Вияв показників фізичного розвитку дітей у дошкільний період.....	39
3.2 Зміни у показниках фізичних якостей дітей протягом дошкільного періоду.....	42
РОЗДІЛ 4 ЕФЕКТИВНІСТЬ КОЛОВОГО ТРЕНУВАННЯ В РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	48
4.1 Характеристика методики колового тренування для розвитку фізичних якостей дітей.....	48
4.2 Ефективність методики колового тренування у вирішенні поставленого завдання.....	54
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми. Фізична активність, основу якої становлять заняття фізичними вправами, у сучасному суспільстві відіграє важливу роль [1; 12]. Така активність передбачає вирішення завдань, пов'язаних із удосконаленням росту і розвитку організму дитини шляхом створення для нього найбільш сприятливих умов. Темпи фізичного розвитку на кожному етапі онтогенезу залежать від індивідуальних особливостей, соціальних чинників, регіону проживання, тощо. Урахування закономірностей означених процесів – одна з обов'язкових умов раціональної побудови процесу розвитку, навчання та правильної організації занять фізичними вправами у дошкільний період [21; 25; 27].

Залежність кінцевого результату фізичної активності від використання засобів і методів, системи педагогічного контролю, що забезпечують зворотній зв'язок від дитини до педагога, дозволяють своєчасно одержувати об'єктивну інформацію про стан різних характеристик різних систем та функціональні можливості організм. Все це веде до оптимізації процесу розвитку та навчання дитини у закладах дошкільної освіти [6; 9; 23; 54; 58].

Фізичні можливості індивіда забезпечуються комплексом різних фізичних (рухових) якостей, розвитку моторної функції й адаптаційних можливостей. Розвиток фізичних можливостей відбувається протягом усього життя людини, а засобами цього є рухи та рухові дії, але передусім фізичні вправи [10; 20; 30; 41; 46]. У ході індивідуального розвитку організм дитини змінюється як єдине ціле, проте ці зміни характеризуються нерівномірністю формування морфологічних та функціональних показників. Залежать такі зміни від багатьох чинників, але передусім пов'язаних зі спадковими, навколишнього середовища, соціально-економічних умов життя [6; 8; 16; 39; 42].

Підвищення результатів, як від занять фізичними вправами, так і усього педагогічного процесу в закладах дошкільної освіти, забезпечує організація, основу якої становить колове тренування [4; 52].

Окремі аспекти реалізації колового тренування під час занять дітей дошкільного віку фізичними вправами висвітлені у дослідженнях вітчизняних фахівців [2; 5; 11] та представників близького зарубіжжя [20; 52]. Проте, ідея розвитку фізичних якостей дошкільників методом колового тренування дотепер не знайшла широкого застосування в закладах дошкільної освіти. Одна з головних причин полягає у відсутності спеціальних експериментальних досліджень, що дозволяють відповісти на питання про ефективність організації занять фізичними вправами методом колового тренування. У зв'язку з цим розроблення методики розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку під час занять фізичними вправами, організованих методом колового тренування, має величезне значення для педагогіки та теорії і методики фізичного виховання.

Роботу виконано згідно плану науково-дослідної роботи на 2019-2024 роки проблемної лабораторії «Гендерні профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації» Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за темою «Програмування профілактично-оздоровчих і розвивальних технологій фізичної активності дітей та молоді».

Роль авторки, як співвиконавиці теми, полягала у визначенні стану розвитку фізичних якостей дітей старшого дошкільного віку та визначенні перспективних шляхів підвищення результативності цього процесу використанням ефективних засобів і методів фізичного виховання.

Мета дослідження – експериментально визначити ефективність авторської розробки, спрямованої на розвиток фізичних якостей старших дошкільників під час занять фізичними вправами, основу якої становить колове тренування.

Для досягнення означеної мети вирішували такі **завдання**:

1. Вивчити за даними джерел інформації засади занять фізичними вправами дошкільників, що є визначальними на сучасному етапі.

2. Встановити стан розвитку фізичних якостей у дітей в протягом дошкільного періоду.

3. Визначити організаційні та методичні засади реалізації колового тренування на заняттях фізичними вправами для вирішення поставних завдань.

4. Експериментально перевірити ефективність запропонованої розробки на заняттях фізичними вправами дошкільників у вирішенні поставних завдань.

Об'єкт дослідження – фізичні якості дошкільників.

Предмет дослідження – зміна в показниках фізичних якостей старших дошкільників при використанні на заняттях фізичними вправами методу колового тренування.

Для вирішення поставлених завдань використовували комплекс адекватних **методів дослідження**. Відбувалося це, як на теоретичному, так і на емпіричному рівнях. Так, у першому випадку використовували **з а г а л ь н о н а у к о в і** методи, а саме аналіз, синтез, систематизацію, узагальнення, теоретичне моделювання. Комплекс цих методів сприяв вивченню стану розробленості досліджуваної проблеми за інформацією літературних джерел.

П е д а г о г і ч н і методи, а саме спостереження, тестування, констатувальний і формувальний етапи педагогічного експерименту, використовували для одержання даних про вияв і зміну показників фізичних якостей у дошкільників, в тому числі при використанні експериментального чинника.

Крім цього, було використано методи **м а т е м а т и ч н о ї** **с т а т и с т и к и**. Це дозволяло зробити адекватні аналіз та інтерпретацію одержаних емпіричних даних. Використовували основні одномірні статистики, а також параметричний t-критерій Стьюдента. Останній дозволяв

встановити наявність або відсутність розбіжності двох середніх у пов'язаних та непов'язаних вибірках.

Наукова новизна одержаних результатів:

- доповнено дані про вікові особливості вияву та зміни показників фізичних якостей дітей у кожному віці періоду 3-6 років;
- доповнено дані про організаційно-методичні умови використання колового тренування на заняттях фізичними вправами старших дошкільників під час розвитку фізичних якостей;
- поглиблено знання про шляхи підвищення ефективності фізичної активності дітей дошкільного віку, основу якої становлять заняття фізичними вправами, в досягненні високого позитивного результату з розвитку фізичних якостей.

Практичне значення одержаних результатів полягає в створенні передумов для підвищення результативності різних форм занять фізичними вправами у закладах дошкільної освіти щодо розвитку фізичних якостей дітей. Створена також можливість використовувати одержані дані у лекційних, практичних і семінарських заняттях на педагогічному факультеті та факультеті фізичної культури.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дипломного проекту магістра були апробовані на таких наукових конференціях: XII Міжнародній пам'яті Анатолія Миколайовича Лапутіна «Актуальні проблеми сучасної біомеханіки фізичного виховання та спорту» (Чернігів, 2019); Всеукраїнських «Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти» (Кам'янець-Подільський, 2019-2020); звітних науково-практичних аспірантів, викладачів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2019-2020).

Публікації. Основні результати дослідження за темою дипломного проекту магістра викладено в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 71 сторінці, з яких 64 – основного тексту, що містять 11 таблиць. Дипломна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку 83 використаних джерел інформації.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз наукової літератури засвідчує недостатню вивченість питання, пов'язаного зі станом фізичного розвитку та вияву, динаміки фізичних якостей дітей дошкільного віку при використанні чинного змісту фізичного виховання у закладах дошкільної освіти.

2. Експериментально встановлено, що на сучасному етапі фізичний розвиток дівчаток і хлопчиків між 3 і 6 роками відзначається покращенням усіх показників та особливостями, що пов'язані зі статтю: при найбільшому прирості довжини тіла від 3 до 4 років його величина значно більша у дівчаток; маса тіла хлопчиків найбільше зростає від 5 до 6 років, дівчаток — від 4 до 6 років, а приріст значно більший у перших. ОГК протягом трьох років суттєво збільшується у хлопчиків, тоді як у дівчаток виявляє тільки тенденцію до покращення.

3. Протягом періоду 3-6 років відбувається розвиток фізичних якостей дівчаток і хлопчиків, але особливостями, передусім пов'язаними з темпами приросту якостей у певному віці, що свідчить про необхідність урахування одержаних даних при формуванні програм корекції показників їх фізичного стану під час занять фізичними вправами у закладі дошкільної освіти.

4. Використання запропонованого підходу до виконання вправ, які визначені чинним змістом програми розвитку дошкільників, сприяє більш виразному (на рівні від $p < 0,05$ до $p < 0,001$) покращенню показників фізичного розвитку та фізичних якостей 6-річних дівчаток, аніж використання традиційного підходу. Так, в експериментальній та контрольній групах суттєво поліпшуються всі досліджувані фізичні якості, але їхній приріст у перших на статистично значущу величину більший, ніж у контрольній групі.

5. У хлопчиків використання запропонованого підходу забезпечує більший (на рівні від $p < 0,05$ до $p < 0,001$) приріст показників усіх фізичних якостей, за винятком координації в циклічних локомоціях, аніж використання традиційного підходу. Означений вид координації в обох групах суттєво

збільшується (в експериментальній – на 21,1 %, контрольній – на 25,9 %), але досягнуті наприкінці значення показника є практично однаковими, адже становлять $8,89 \pm 0,13$ та $9,66 \pm 0,21$ с ($p > 0,05$).

6. Виявлена ефективність запропонованої розробки засвідчує доцільність її використання у практичній діяльності дошкільних педагогів, але передусім інструкторів з фізичної культури під час проведення у закладі дошкільної освіти занять фізичними вправами у визначених формах організації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апанасенко Г. Л., Попова Л. А., Магльований А. В. Санологія (медичні аспекти валеології) : підручник. Львів : Кварт, 2011. 303 с.
2. Ареф'єв В. Г., Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту) : навч. посібник. Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2001. 383 с.
3. Ареф'єв В. Г. Основи теорії і методики фізичного виховання. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2011. 368 с.
4. Аршавский И. А. Основы возрастной периодизации: хрестоматия по возрастной физиологии : учеб. пособие. Сост. М. М. Безруких, В. Д. Сонькин, Д. А. Фарбер. М. : Академия, 2002. С. 268-283.
5. Астахов А. И. Приглашение на уроки круговой тренировки. Физическая культура в школе. 1987. № 12. С. 20-23.
6. Бальсевич В. К. Очерки по возрастной кинезиологии человека. М. : Теория и практика физ. культуры, 2009. 218 с.
7. Балацька Л. В. Організаційно-методичні основи покращення моторної функції дітей 3–5 років у процесі фізичного виховання: дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02. Тернопільський нац. пед. у-тет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2012. 259 с.
8. Бойко В. В. Целенаправленное развитие двигательных способностей человека. 2-е изд., стереотип. М. : ФиС, 2010. 192 с.
9. Бар-Ор О., Роуланд Т. Здоровье детей и двигательная активность: от физиологических основ до практического применения / пер. с англ. И. Андреев. Київ : Олімп. л-ра, 2009. 528 с.
10. Вайнбаум Я. С., Коваль В. И., Родионова Т. А. Гигиена физического воспитания и спорта : учеб. пособие. М. : Академия, 2003. 240 с.
11. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 428 с.

12. Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф., Цось А. В., Шиян Б. М. Оптимізація фізичного виховання дитини у вітчизняній системі освіти : монографія. Запоріжжя : ЗОШПО, 2010. 250 с.
13. Вильчковский Э. С., Вильчковская А. Э. Физическая готовность дошкольников к обучению в школе. Фіз. культура, спорт та здоров'я нації. 2006. С. 41-46.
14. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Львів, 2008. 224 с.
15. Воропай С. Динаміка прояву силових здібностей 4–13-річних дітей центрального регіону України. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Луцьк, 2002. С. 176–178.
16. Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. 160 с.
17. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. 500 с.
18. Герасимчук А. Ю., Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. Програмування занять фізичними вправами превентивної спрямованості для 6-річних дітей: навч. посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. 180 с.
19. Гординська І. М. Ефективні шляхи покращення фізичного стану старших дошкільників : дипломний проект магістра. 012. Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2018. 89 с.
20. Гужаловский А. А. Основы теории и методики физической культуры : учебник. Минск : Физкультура и спорт, 1986. 365 с.
21. Денисенко Н. Ф. Теоретичні засади та технологія управління системою фізичного виховання дітей дошкільних навчальних закладів : автореф.

- дис... д-ра пед. наук. 13.00.02 НПУ імені М. Драгоманова. 2002. 39 с.
22. Гуревич И. А. 1500 упражнений для круговой тренировки. 4-е изд., перераб. и доп. Минск : Высшая школа, 2012. 354 с.
23. Дубогай А. Д. Фізкультура як складова здоров'я та успішного навчання дитини: монографія. Київ: Шк. світ, 2006. 128 с.
24. Дубогай О. Д. Комплексна методика вивчення й оцінки рухового розвитку організму молодших школярів. Основи здоров'я та фізична культура. 2007. № 6. С. 10-13.
25. Єдинак Г. А., Плахтій П. Д., Яценюк Ю. П. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту) : метод. посібник. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. 305 с.
26. Єфіменко М. М. Теорія фізичного виховання та оздоровлення дошкільнят : навч. посібник. Київ : ІСДО, 1995. 84 с.
27. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О. В. Огнев'юк, К. І Волинець ; наук. кер. Програмою : Проскура О. В., Кочина Л. П., Кузьменко В. У., Кудикіна Н. В. ; авт. кол.: Беленька Г. В., Белкіна Е. В., Богініч О. Л., Богданець-Білоskalенко Н. І. [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головне упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 3-є вид., доопр. та доп. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 492 с.
28. Іванова Л. І., Путров С. Ю., Карпюк Р. П. Теорія і методика оздоровчої фізичної культури: навч. посібник. Київ : Козарі, 2010. 276 с.
29. Круцевич Т. Ю., Воробйов М. І., Безверхня М. М. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навч. посібник. Київ : Олімп. л-ра, 2011. 224 с.
30. Курок О. І. Психолого-педагогічні аспекти навчання складним руховим діям : навч. посібник. Глухів : РВВ ГДПУ, 2006. 137 с.

31. Малхазов О. Р. Психологія та психофізіологія управління руховою діяльністю: монографія. Київ: Євролінія, 2002. 320 с.
32. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры : учеб. пособие. 3-е изд., перераб. и доп. М. : СпортАкадемПресс, 2008. 544 с.
33. Начинская С. В. Основы спортивной статистики. Київ : Вища школа, 2004. 154 с.
34. Никитюк Б. А. Интеграция знаний в науках о человеке (интегративная анатомическая антропология): монография. М: СпортАкадем Пресс, 2000. 440 с.
35. Пангелова Н. Є. Теоретико-методичні засади формування гармонійно розвиненої особистості дитини дошкільного віку в процесі фізичного виховання : автореф... д-ра наук з фіз. виховання та спорту. 24.00.02 НУФВіСУ. Київ, 2014. 39 с.
36. Платонов В. Н. Двигательные качества и физическая подготовка спортсменов. Київ : Олімп. л-ра, 2017. 656 с.
37. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О. О. Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долина, Т. В. Дяченко [та ін.]. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 104 с.
38. Романенко В. А. Двигательные способности человека. Донецк : Новый мир, УКЦентр, 1999. 336 с.
39. Романенко В. А. Диагностика двигательных способностей. Донецк : ДонНУ, 2005. 290 с.
40. Рибковський А. Г., Канішевський С. М. Системна організація рухової активності людини: монографія. Донецьк : ДонНУ, 2003. 436 с.
41. Рунова М. О. Рухова активність дитини в дитячому садку. 5–7 років : метод. рекомендації. Пер. з рос. М. О. Рунова. Харків : Ранок, 2007. 112 с.
42. Сергієнко Л. П., Чекмарьова Н. Г., Хаджинов В. А. Психомоторика: контроль та оцінка розвитку: навч. посібник. Харків: ОВС, 2012. 270 с.

43. Теорія і методика фізичного виховання. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання : підручник [в 2-х т. / за ред. Т. Ю. Круцевич]. Київ : Олімп. л-ра, 2008. Т. 1. 391 с.
44. Теорія і методика фізичного виховання. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання: підручник [в 2-х т. / за ред. Т. Ю. Круцевич]. Київ: Олімп. л-ра, 2008. Т. 2. 367 с.
45. Тупчій Н. А. Режим рухової активності дітей 5–6 років із різним рівнем фізичного стану : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту. 24.00.02 НУФВСУ. Київ, 2001. 18 с.
46. Фізичне виховання дошкільників. Старша група. Упоряд. : Т. В. Ніколіна. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2010. 120 с.
47. Функційна анатомія: підручник [для студ. навч. закл. фіз. виховання і спорту III–IV рівнів акредитації / Федонюк Я. І., Мицкан Б. М., Попель С. Л. й ін.] ; ред. Я. І. Федонюка, Б. М. Мицкана. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2007. 552 с.
48. Хрестоматия по возрастной физиологии : учеб. пособие / сост. М. М. Безруких, В. Д. Сонькин, Д. А. Фарбер. М. : Академия, 2002. 288 с.
49. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: навч. посіб. 2-е вид, стереот. Харків: ОВС, 2008. 408 с.
50. Худолій О. М., Іващенко О. В. Основи науково-дослідної роботи у фізичному вихованні і спорті: навч. посібник. Харків: ОВС, 2014. 320 с.
51. Чуб Н. В. Комплексні тести готовності дитини до школи : посібник. Харків : Основа, 2007. 144 с.
52. Шарманова С. Б., Федоров А. И., Черепов Е. А. Круговая тренировка в физическом воспитании детей старшего дошкольного возраста : учеб.-метод. пособие. М. : Сов. спорт, 2004. 120 с.
53. Шинкарюк А. І. Розвиток моторики і психіки : проблема активності та свободи : монографія. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-

- Подільський держ. пед. ун-т, інформаційно-видавничий відділ, 2002. 200 с.
54. Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навч. посібник. 2-е вид., стереот. Кам'янець-Подільський: Рута, 2013. 280 с.
55. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: навч.-метод. посібник. Київ : Вища школа, 2002. 215 с.
56. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідемічну ситуацію, 2018 рік. Київ, 2019. 358 с.
57. Язловецкий В. С. Физическое воспитание детей и подростков с ослабленным здоровьем. Київ : Здоровья, 1991. 231 с.
58. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию : монография. М. : Смысл, 2001. 366 с.
59. Яхно Є. Г. Комплексний розвиток фізичних і моральних якостей дітей старшого дошкільного віку в процесі фізичного виховання : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту. 24.00.02 ДДІФВС. Дніпропетровськ, 2011. 20 с.
60. Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. . Основи наукових досліджень : навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський : Рута, 2019. 189 с.
61. Armstrong, N., Mechelen, W. V. (2009). *Paediatric exercise science and medicine*. 2nd ed. NY: Oxford university press.
62. Bailey, R. (2010). *Physical education for learning*. Continium International Publishing Group.
63. Bouchard, C., Blair, S. N., Haskell, W. L. (2007). *Physical activity and health*. Champaign, IL: Human Kinetics.
64. Bryman, A. (2015). *Social research methods*. London: Oxford university press.
65. Creswell, J. W. (2013). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. London: Sage publications.

66. Di Tore, P. A., Schiavo, R., D'isanto, T. (2016). Physical education, motor control and motor learning: theoretical paradigms and teaching practices from kindergarten to high school. *Journal of Physical Education and Sport*, 16(4), 1293-1297. doi: 10.7752/jpes.2016.04205
67. Galamandjuk L., Siedlaczek-Szwed A., Iedynak G., Dutchak M., Stasjuk I., Prozar M., Mazur V., Bakhmat N., Veselovska T., Kljus O., Marchuk D. (2019). Evaluation of the physiological characteristics of girls with different handedness using various types of physical training. *Journal of Physical Education and Sport*, Vol 19 (Supplement issue 4), 1386-1390, doi: 10.7752/jpes.2019.s4201
68. Green, K. (2005). *Physical education*. Mayer & Mayer Verlag.
69. Hardman, K. (2011). *Contemporary issues in physical education*. Mayer & Mayer Verlag.
70. Iedynak, G., Galamandjuk, L., Dutchak, M., Balatska, L., Herasymchuk, A., Mazur V. (2017). Effectiveness of different options for teaching children basic movements due to certain handedness. *Journal of Physical Education and Sport*. 17(2). 582-589. doi:10.7752/jpes.2017.02088
71. Katzmarzyk, P. T., Silva, M. J. C. (2013). *Growth and maturation in human biology and sports*. Coimbra: University press.
72. Kirk, D., MacDonald, D., Suliva, M. O. (2013). *The handbook of physical education*. Universidad de Granada: SAGE knowledge.
73. Mackinnon, L. T., Ritchie, C. B., Hooper, S. L., Abernethy, P. J. (2003). *Exercise management: concepts and professional practice*. Champaign, IL: Human Kinetics.
74. Malina, R. M., Bouchard, C., Bar-Or, O. (2004). *Growth maturation and physical activity*. Champaign, IL: Human Kinetics.
75. Rowland, T. (2005). *Children's exercise physiology*. 2nd ed. Champaign, IL: Human Kinetics.
76. Schmidt, R. A., & Lee, T. (2013). *Motor learning and performance: from principles to application*. Champaign, IL: Human Kinetics.

77. Stidder G. (2010). *The really useful physical education book*. London: Tatlor & Francis.
78. Thomas, J. R., Nelson, J. K., & Silverman, S. J. (2011). *Research methods in physical activity*. 6th ed. Champaign, IL: Human Kinetics.
79. Vincent, W. J. (2005). *Statistic in kinesiology*. 3-rd ed. Champaign, IL: Human kinetics
80. Wilmore, J. H., Costill, D. L., Kenney, L. W. (2012). *Physiology of sports and exercise*. 5th ed. Champaign, IL: Human Kinetics.
81. Wuest, D. A., Bucher, Ch. A. (2005). *Foundations of physical education and sport*. Mosby: Year Book Inc.
82. Zatsiorsky, V. M. (2002). *Kinetics of Human Motion*. Champaing, IL: Human Kinetics.

Список опублікованих праць за темою дипломної роботи магістра

83. Боровець В. Г., Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. Педагогічні умови використання методу колового тренування на заняттях з фізичної культури старших дошкільників. Студентська конференція з міжнародною участю «Інноваційні технології у фізичному вихованні, оздоровчо-рекреаційній руховій активності, фізичній терапії та ерготерапії» [Збірка матеріалів Комплексних міжнародних заходів «Студентська наука в сфері фізичної культури і спорту: сучасні тренди», присвячені 90-річчю Національного університету фізичного виховання і спорту України]. Київ : НУФВСУ [електронний ресурс]. 03 квітня 2020. Частина II. С. 95-99.